

KATEKUMENSKI PUT PRIPRAVE ZA SAKRAMENT POTVRDE

JOSIP JAKŠIĆ
Koparska 58
10000 Zagreb

Pregledni članak
Primljeno 23. 7. 1996.
UDK 265.2

Sažetak

Autor u ovom članku podsjeća na važnost pripreme za primanje sakramenta potvrde i s time u svezi daje konkretne smjernice za organiziranje pripreme tijekom liturgijske ili školske godine, podsjećajući na tri stupnja katekumenata (početno obraćenje, završetak katekumenata, pristup u kršćanstvo) koji se konkretno realiziraju u četiri razdoblja: predkatekumenatu, katekumenatu, čišćenju i prosvjetljivanju i u mistagogiji.

Drugi vatikanski sabor obnovio je katekumenat za odrasle osobe koje se žele krstiti po uzoru na katekumenat iz prvih kršćanskih vremena. Time Crkva želi postići ozbiljnost odluke i pripreme za uvođenje odraslih u kršćanstvo. S obzirom na novonastale društvene prilike, kada se često susrećemo s folklornim kršćanstvom, kada se naše kršćanstvo susreće s "modernim poganstvom" najrazličitijih vrsta, potrebno je duhom Evanđelja ponovno zahvatiti čitavu Crkvu. Nije dovoljno samo o vjeri poučavati i objašnjavati vjerske istine, već je važnije na temelju iskustva vjere živjeti. Potrebno je istražiti i vrednovati motivaciju za primanje sakramenata koji pripadaju kršćanskoj inicijaciji. Vježbom valja kandidate uvesti u prijateljevanje s Bogom po kršćanskom životu, molitvi i primanju sakramenata, sudjelovanje u bogoslužju i životu kršćanske zajednice. Budući da u raskršćanjenoj obitelji u kršćanskom okruženju i pripremu krštene djece na sakramente kršćanske inicijacije možemo promatrati kao katekumene logično je da se metoda i sadržaj kršćanske inicijacije odraslih i na njih primijene. Posebno to vrijedi za sakrament potvrde.

Načela evangelizacije i katehizacije u suvremenom svijetu nalazimo u apostolskom nagovoru pape Pavla VI. "Evangelii nuntiandi" i u apostolskoj pobudnici pape Ivana Pavla II. "Catechesi tradendae".

U pristupu odraslih u kršćanstvo imamo pojedine stupnjeve. Red pristupa odraslih u kršćanstvo predviđa u vremenu pripreme tri stupnja koja su obilježena trima bogoslužnim obredima:

- **Prvi stupanj:** početno obraćenje, kojemu odgovara obred *Red primanja među oglašeničke*.
 - **Drugi stupanj:** završetak katekumenata, slijedi priprava na sakramente, - obred *Slavlje izbora*.
 - **Treći stupanj:** pristup u kršćanstvo, obred *Slavljenje sakramenata*.
- Za ta tri stupnja predviđena su četiri razdoblja pripreme:
- **Prvo razdoblje:** *predkatekumenat*, traženje navještaja Evanđelja - prva evangelizacija.
 - **Drugo razdoblje:** *katekumenat* počinje ulaskom u red oglašeničke i završava danom izbora. Ispunjeno je sveobuhvatnim katehiziranjem i popratnim obredima. Može trajati i više godina.

- **Treće razdoblje: čišćenje i prosvjetljivanje** u redovito vrijeme pada u korizmi kao intenzivna priprema na sakramente. To je vrijeme dublje duhovne priprave.
- **Četvrto razdoblje: vrijeme mistagogije** redovito je vazmeno doba, a služi za stjecanje iskustva i plodova sakramenata u što intenzivnijem suživotu sa zajednicom Crkve.

Za kandidate za sakrament potvrde u našim uvjetima faza prvog navještaja ili evangelizacije, kada se netko tek informira što to znači za njega živjeti kao kršćanin i uspostavlja prve kontakte s vjerom, značila bi sagledavanje prijednog životnog puta, stupanj od kojeg treba početi s katehezom, otkrivanje problema, skokova, lomova i stvaranje novog početka. Želi se obuhvatiti sav životni proces dobi u kandidata, najčešće kroz osobni razgovor i situaciju u kojoj kandidati žive.

Vrijeme produbljivanja ili kateheze, kada se netko odluči živjeti kao kršćanin i počinje prakticirati vjerski život, time da mu kateheza ne daje samo načela vjerskih istina i njihovo objašnjenje, nego se kandidati vježbaju kršćanski živjeti. Slušanje Božje riječi i primanje sakramenata ukorjenjuje u kandidatima vjeru i Božji život.

Nakon toga slijedi neposredna priprema za sakrament potvrde: upisom, predstavljanjem ili kandidaturom pripravnika uz bogoslužje, zatim pisanjem i prijemom molbi za pristup sakramentu potvrde, pokorničko slavlje, uz pripremu samog slavlja za podjeljenje sakramenta potvrde i uz pojedine etape prijednog puta slavljene u bogoslužju, daju okvir katekumenskom pristupu za pripremu za sakrament potvrde u župi.

Poslije primanja sakramenta potvrde vidljivo uključenje u život kršćanske zajednice i društva - mistagogija.

U planu i programu kroz liturgijski ili školsku godinu možda bi glede evangelizacije i reevangelizacije najbolje bilo slijediti stupnjeve koje predlaže Apostolsko pismo pape Pavla VI. "Evangelii nuntiandi" u brojevima od 21 do 24. *U tom postupku nalazimo šest elemenata ili vidika.* Prva tri

su važna za svaki vjeronauk, a druga tri posebno za vjeronauk župne zajednice:

1. Svjedočanstvo života ili svjedočanstvo bez riječi (EN 21)

Naviještanje se događa najuvjerljivije svjedočanstvom života. Usred ljudske zajednice u kojoj žive, kršćani ili skupine kršćana očituju svoja shvaćanja i prihvaćanja, svoje zajedništvo života, svoju uzajamnost u nastojanjima svih za sve što je dobro i čestito. Oni time zrače svoju vjeru u vrednote koje su iznad uobičajenih vrednota i svoju nadu u nešto što se čovjek po sebi ne bi usudio ni sanjati. Takvim svjedočanstvom kršćani kod onih s kojima žive pobuđuju pitanja: Zašto su oni takvi? Zašto provode takav život? Tko ih nadahnjuje? Takva pitanja čine ljude otvorenima za naviještanje.

2. Riječ života ili izričito naviještanje (EN 22)

Svjedočanstvo bez riječi nije dostatno. Nema istinske evangelizacije ako se ne obznani ime, nauka, život, otajstvo Sina Božjega Isusa iz Nazareta i njegovo obećanje Kraljevstva Božjega.

3. Pristanak srca (EN 23)

Odgovor na navještaj je unutrašnji pristanak. Pristanak uz istine koje je Gospodin objavio. Još više, pristajanje uz program Isusa Krista, na život koji je od sada promijenjen u svjetlu Evanđelja.

4. Ulazak u zajednicu (EN 23)

Pristajanje koje ne može ostati apstraktno i beživotno očituje se vidljivim ulaskom u zajednicu vjernika. To je Crkva, vidljivi sakrament spasenja, koja je sama znak preobrazbe i novosti života. Nitko ne može sam za sebe biti kršćanin, potrebna mu je zajednica Crkve, koja će u početku možda biti mala, ali u kojoj će se doživjeti zajedništvo vjernika i povezanost sa sveopćom Crkvom.

5. Primanje znakova (EN 23)

Pridruženje Crkvi i život s njom slavi se primanjem znakova - sakramentima. Sakramenti Crkve očituju, slave i podržavaju

primljenu vjeru. Tu do izražaja dolazi liturgija koja je temeljna funkcija zajednice u kojoj pojedinac i zajednica očituju svoju vjeru.

6. Apostolsko djelovanje (EN 24)

Onaj tko je evangeliziran i sâm počinje evangelizirati. Nemoguće je zamisliti da je netko prihvatio riječ, a da sam sa svoje strane ne počinje svjedočiti i naviještati.

Navedenih šest točaka evangelizacije sa

katekumenskim razdobljima možemo uzeti kao katekumenski put priprave za sakrament potvrde.

Središnja točka "Pristanak srca" nalazi se zapravo u četiri katekumenske etape kao vez pojedinih stupnjeva u osobnoj odluci: krenuti dalje prema cilju ili odustati.

Prema navedenom, *shema plana i programa* koju možemo prema potrebi rasporediti na čitavu liturgijsku ili školsku godinu izgleda ovako:

SHEMA KATEKUMENSKOG PUTA PRIPRAVE ZA SAKRAMENT POTVRDE

<p>1. Svjedočanstvo života Upis u kandidaturu. Razgovor o motivaciji. Formiranje grupa i podgrupa za rad. Animiranje, uzori, primjeri, očekivanja. Dogovor o aktivnostima: slavljenje, bogoslužja, socijalni i karitativni rad. Provođenje slobodnog vremena. Vjeronauk: antropološke teme.</p>
<p>1. odluka srca Sudjelovat ću redovno na vjeronauku. Vježbat ću se u dobrim djelima. Sudjelovat ću svake nedjelje i blagdana u euharistiji.</p>
<p>2. Riječi života Prijateljstvo s Isusovom riječi. Traženja puta i povjerenja u otajstvo Isusa iz Nazareta Sina Božjega. Prerastanje grupe u zajednicu Isusovih učenika. Pokazivanje brige jednih za druge po uzoru na Isusa.</p>
<p>2. odluka srca Želim živjeti kao kršćanin. Pokorničko bogoslužje.</p>
<p>3. Ulazak u zajednicu Kršćanin nikad nije sam. Kandidati aktivno sudjeluju u bogoslužju kao animatori, čitači, pjevači... Intenzivna priprava za sakrament potvrde s temama: Djelovati u Isusovu Duhu, Darovi Duha Svetoga. Tumačenje obreda i simbola. Itd.</p>
<p>3. odluka srca Probuditi vjeru u Duha Svetoga. Želim primiti darove Duha Svetoga. Želim biti krizman. Molitva za prosvjetljenje pameti i srca.</p>
<p>4. Primanje znakova Obnova čitave župne zajednice u Duhu. Slavljenje primanja sakramenta potvrde. Pečat Dara Duha Svetoga.</p>
<p>4. odluka srca Ostat ću vjeran svojim obećanjima. Želim biti aktivan u Crkvi i društvu. Živjeti za druge.</p>
<p>5. Apostolsko djelovanje Svjedočenje novoga života u Duhu Isusa Krista: Integracija u rad s mladima župe. Eventualno uključenje u organizacije.</p>

Literatura za proširenje grade na hrvatskom jeziku

- COLOMB, J., *Kateheza životnih dobi*. Prijevod: Klaudija Đuran, Mirjam Šurjan, Anastazija Trobentar. - Zagreb, Katehetski salezijanski centar, 1996. Biblioteka Orijentacije, Sv. 1.
- GOLUB, I., *Duh Sveti u Crkvi*. - Zagreb, Kršćanska sadašnjost, 1975.
- HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA, *Pristup odraslih u kršćanstvo*. Upute za ostvarivanje katekumenata u našim prilikama. - Zagreb, Hrvatski institut za liturgijski pastoral Zadar, 1993.
- IVANČIĆ, T., *Susret sa živim Bogom*. Osobito: *Duh Sveti - Sila Božja*. - Zagreb, Kršćanska sadašnjost, 1987, str. 90-100.
- IVANČIĆ, T., *Vjerujem u Duha Svetoga* - Slavonski Brod, 1987.
- IVANČIĆ, T., *Silazak Duha Svetoga - temeljni događaj Crkve*. U: *Kateheza*, god. XVIII(1996), br. 1, str. 4-12.
- IVAN PAVAO II., *Catechesi tradendae*. Apostolska pobudnica. Prilog Glasa Koncila, br. 24/1979. - Zagreb, 1979. I u časopisu *Kateheza*, god. I., br. 4, Zagreb, 1979, str. 24-46. - I, godina II., br. 1. - Zagreb, 1980, str. 35-47.
- IVAN PAVAO II., *Dominum et vivificantem - Gospodina i životvorca*. Papina enciklika. - Zagreb, Kršćanska sadašnjost, 1987.
- KATEKIZAM KATOLIČKE CRKVE. Hrvatsko izdanje: Hrvatska biskupska konferencija. - Zagreb, Glas Koncila, 1994.
- KRENZER, R. - PAVIĆ, I., *Naša vjera*. Informacije za odrasle. Pisma 1-4, 4 svešćića. - Rijeka, 1970-1994.
- KRISTOVA NAUKA. Katolički katekizam za odrasle. Preveo: Josip Weissgerber. Zagreb, HKDČM, 1979.
- SCHNEIDER, A., *Na putovima Duha Svetoga*. - Zagreb, Filozofsko-teološki institut, Bibliotheca Theosis, Vol. 9, 1991.
- NOVI KATEKIZAM. Poruka vjere za odrasle. Preveli s nizozemskog: Marijan Grgić i Josip Kolanović. - Zagreb, Stvarnost, 1970.
- PAVAO VI., *Evangelii nuntiandi*. Apostolski nagovor o evangelizaciji u suvremenom svijetu. - Zagreb, Kršćanska sadašnjost, 1976. Dokumenti 50.
- RED PRISTUPA ODRASLIH U KRŠĆANSTVO. Rimski obrednik obnovljen prema odluci Svetog ekumenskog sabora II. vatikanskog a proglašen vlašću pape Pavla VI. - Zagreb, Kršćanska sadašnjost, 1974.
- SNAGOM DUHA. Izdaje katehetsko vijeće Subotičke biskupije. - Subotica, 1973, 30 tema (ciklostil)
- SNAGOM DUHA. Uvođenje u vjeru i život kršćanske zajednice, priprava za sakrament potvrde (krizmu). - Zagreb, Kršćanska sadašnjost, 1977. Izradila ekipa PAKS-e i suradnici. Gl. urednik J. Baričević.
- SNAGOM DUHA. Kršćanska punoljetnost. Priručnik za krizmanike. S. Ivanka Fiala, István Léner, Andrija Kopilović i dr. Bela Teleki. - Subotica, izd. Katehetsko vijeće Subotičke biskupije, 1979.
- VIJEĆE BISKUPSKIH KONFERENCIJA EVROPE, *Evangelizirati "sekulariziranu" Evropu*. - Zagreb, Kršćanska sadašnjost, 1986.